

Prof. Gh. Teodorescu - Birileanu
Brumăzești
jud. Neamț

ȘEZĂTOAREA

REVISTĂ DE FOLKLOR

Anul VII No. 11 — Ianuarie 1903.

Limbă, literatură și obiceiuri la Români din Biharia.

MIRON POMPILIU

FALTICENI

TIPOGRAFIA M. SAIDMAN

1903

Abonamentul: 3 lei pe an; 4 lei pentru străinătate.

A se adresa ori ce corespondența și abonamentele, D-lui Artur Gerovei, în Foltiseni.

CUPRINSUL:

Limbă. literară și obiceiuri la Români din
Biharia . . . . . Miron Pompiliu

*Dosarul Creangă pag 193. — publicat de
S.T. Kirileanu*
*Apel de S.T. Kirileanu
după pag 176.*

DE LA ADMINISTRAȚIE

Cotizație plătite : T. Danilescu, Farcășa. 12 lei ; T. Bălășel. Ștefănești. 10 lei ; Dem. D. Stoinescu, Craiova. 3 lei ; St. Gh. Floareș, Prazești, 5 Lei.

Abonamente plătite : I. Moisiu Tg. Jiu 3 lei ; A. Philippide Iași 3 lei

---

Lista de subscripție

Pentru ridicarea unui monumet marelui nostru povestitor
Ion Creangă

Suma din urmă . . . . . lei 31. 45

D-l I. Moisiu. Directorul Gimnaziului Tg. Jiu . 1

---

lei 32. 45

SEZĂTOAREA

Anul VII

Folticenî, 1 Ianuarie 1903

No. II.

Limbă, literatură și obiceiuri la Români din Biharia.

Strinse de MIRON POMPILIU

Poesii Populare

I

(Culese în Totoren de la un țigan corturariu)

Frunză vergye pipirg,
farmeccele 'n face vig.¹⁾

* * *

Frunză vergye dye pe ballă
fostumny'o binye d'odată,
dar s'o'ntors frunza pe tău.
c'am ajuns bogat gye rău.

* * *

Dar trăi tăt omu binye,
dă năenz n'ar mai fi uyime.

* * *

D'atata domnyie m'oiu duce,
pân'oiu du gye gură dulce!

* * *

Mull cu mnyară gazdacu²⁾
cum trănștye pâracu,
vat trănștye tot cum poalye.
mumoi otyi nu și scote.

* * *

Vai, vai, vai d'n mă vîlășă,
cure o dum gye gyiminyășă,
pe negură și pe cinșă

că io'mi ieu puseuța 'n brașă,

și m'atarg prin grădinușă

d'allai iarba tăvălită

și p'a mă mândra-adormită.

Dă murgu cu picioru,

spăriei mândri somnu:

mândra sus că s'o sculat,

și din grai d'așe'm grai:

—Ie-mă tu vere pe minye.

—Io tunce că ty'oiu lua

când tumnyie mnyi-i aduce

mure nyegre gyiu pădure,

sloi gye gyașă su țarmure

d'apă rece gyiu Dumăre.

Ia gyiu grai d'așe'm grai:

—Mure nyegre s'or d'uscat,

d'apă rece s'o încălzit,

sloi gye gyașă s'o topit.—

Iel gyiu grai de d'așe'm grai:

—Fire-ai curvă tăică-tău,

ce tu mnyie mnyai grai;

mure nyegre-s otyi mnyei

d'apă rece-i gura mă

publicat de S. T. Kirileanu

dupa cuss. lui Miron Pompiliu

cumparate de la anticar de E. Gârleanu

Vezi Sezătoarea anul VIII pag 12-13.

1) Vig, ungh. veg, asirid. — M. P.
2) bogatul. — H. T. K.

sloî ghe gyață-i mintye mē.

Cel ce-ș mână plugu binye,
și mai bē și mai rămānye;
care-ș mână plugu rēū,
trece p'ângă făgădăū;
zice că-i vinarsu rēū,
că n'are banyī in jașcăū. ³⁾

* * *

Baş muerē, ie-i cu drac
că cu cărpa-ș leagă cap
ca s'o mai creadă bărbatu.
—Bărbate, sufletu mnyeū,
io mē jor și tu mē crez,
mē iubesc când uu mē vez.
Dă m'am iubit cu d'altu,
să n'am parte dă dracu.
—Gye tyai iubit cu d'altu
sufletu să-i margă'i iad,
norocu să-i stee 'n gard.

* * *

Vai d'aminye n'am pē nyime:
d'aș ave pē oarecinye,
m'ar scoatye gyin rēū la binye,

ș'ar punye mâna pîn gard
m'ar scoatye gye la nacaz.

* * *

Ș' ai dudu ș'uu duduman,
sărmanu-s Doamnye sārman,
fără taică, fără maică,
fără nici un ban in *tașcă*. ⁴⁾

* * *

Măi calule dă năcaz
că io n'am d'ungye te las;
ty'aș lăsa la taica-mnyeū,
da taică-mnyeū om bătrân,
vai cu coasa nu-m cosēștye,
cu furca n'agonisēștye.
Ty'aș lăsa la soru-mē,
da soru-mē-i fată mare,
punye furca 'n cingătoare
ș'aliargă la șezătoare,
tu-m ptyei calule, gye foame.

* * *

Dă-m Doamnye ce-oiū cere ieū:
doi cai suri la paru mnyeū,
ș'o muiere pē plăcere.
c'apu mi gyestulă-avere.

II

Hore (descântece).

(Culese de la notarul din *Nojorid* lângă Oralea-Mare).

Dă Doamne la popa coarnye
că să'ntyină la icoanye.

* * *

Dă drace cu popa'n tăū,
cu dascălu in Bărcăū; ⁵⁾

dă drace cu popa'n Criș
cu dascălu gye tollyiș.

* * *

Zis'o hida că m'o da
șasă boi dă oiū lua;

3). *Jașcăū*. ung. *zsasko*. punză. M. P. Jașcăū se face din piele în care-a fost toatăzelele herbecelul, buhuiul și rar se face din piele de coalta, ca punza.

4). *Traistă de șold* însă de piele. S. T. K.

5) Un riușor. M. Pompiliū.

șasă boi mii tare'm plac,
da cu hida ce să fac ?

* * *

Sfârtyicată-î zagyie,
Sa vegye paragyie.

* * *

(Hore culese din părțile *Tincăi*)
Cătu-î fata gye micuță,
săre'n danț ca o broscuță,
dacă-ș vegye drăguțu,
dă gyin coadă ca mițu.

* * *

Sari, Mărie cât gye sus,
ca roșele știu c'ai pus.
și le-ai pus cu lingura,
ca să tye poț mărta.

* * *

Tat așe mă ținye Doamnye,
cu cimpoi și cu higyegeye,
și cu legyeriță vergye.

* * *

Asta fată joacă binye.
lă mă'nvață și pē minye ;
lă mă'nvață a juca,
to o'nveț a sāruta.

* * *

Cântec din Biharea.

Jelui-m'aș și n'am cui,
jelui-m'aș codrului
codrului săracului.
Codru-î jalnic ca și mine
că nici frunza nu-î rămâne,
numai goale clomburele
să le bată vânturii grele
vremurile, vânturile
ca pe mine gândurile.
Oiu aștepta pân'la vară
ot m'oiu jelui eu iară,
ca să crească viorele

să mă jeluesc la ele
ca la surorele mele,
ca să crească bobocei
să mă jeluesc la ei
ca la frățiorii mei.

* * *

(Culese din Câmp)

Mă dusei pe dumbrăviță,
după un fir de romoniță ;
romoniță nu afla
ci afla o feciorită
și-mi păru că-î prea micuță.
Lăsăi mica să mai crească
pe părinți să slugărească.
Când mersei a două oară
găsi mica mărișoară.
Când mersei a treia oară
găsi mica măritată
c'un fiu micut în brațe.
Mă sui'ntr'o păltiniță
și tăiei o flueriță ;
începu a fluera,
toată lumca se stringea,
numai mândra nu vinea.
Mă sui'ntr'un pălinaș
și tăiei un *litiligaș* ;
începu a litiliga,
toată lumea se stringea
și și mândra mea vinea.
Luai arcul și o săgeată....
Ea din graiu-î imi grăia :
— „Bade, nu mă săgeta,
„că nu ți-s vinovată.
„ce ți-î vinovat maica ;
„că m'a făcut în haină verde
„să fiu drag cui mă vede,
„nu m'a făcut în haină neagră
„să-ți fiu numai ție dragă.

* * *

Mă uitai peste un deluț

văzuî fată de muntean
 periindu și pěr galbėu
 periind și blăstămăud :
 — „Făcă-mi-te pěrul meū,
 „făcă-mi-te Dumnezėu
 „colie de pe cāmpie,
 „să te tale cosașii
 „să te aduie greblașii,
 „să te puie'n eslea boilor,
 „să te lee boi'n coarne ;
 „din coarnele boilor
 „cornițe purcarilor,
 „din peile boilor
 „cisme roșii fetelor.

* * *
 Taie drace pădurea,
 să rămăie num'un ciung
 să mă suiū în vėrfu lui
 să mă ult peste Bănat
 să văd pe badea'n Arad
 cu cisme roși 'ncăltat
 cu suman îmbăierat.

* * *
 Du-mė Doamne de-aice
 cu cincī caī cu cocie.
 Du-mė Doamne'n țara me,
 că-I mai huu mălaiu'n ie
 de cât pita aice !

* * *
 Bată-te focul amar,
 cum te beū-I din păhar,
 am gândit că beū oțet
 și beūi amarul tăt.

* * *
 Cătă miere e de dulcie
 nu-I ca mama cea dintăie;

cătă miere e amară
 nu-I ca cea de-adoua oară.

* * *
 Merg în lume după bine
 vin acasă n'am pe nime ;
 caūt în toate laturile,
 nu vėd numai gardurile
 Nici-i mană, nici-i tată
 cași cum ași fi din peatră,
 nici-s frați, nici-s surori
 cași cum aș fi din florī. ⁶⁾

* * *
 Frunză verde de tucū
 insoară-mė laica-meū,
 că ție, taică, ți-i bine
 că ești cu mândra lungă tine.
 Da mie taică mi-I reū
 că cū dorm în iștalău (grajd)
 pe un petec de buhaiū reū.
 Tot mă'utore și mă succese
 de uime nu mă lovesc
 numai de păretele rece ;
 dorul mândrei tot nu-mī trece.

* * *
 Busuioace, busuioace !
 stai pe loc și nu te coace.
 Și de ce să nu mă coc,
 că mă pun feciori'n clop ;
 fără mine uu pot fi
 nici popa la liturghie,
 nici fecior la cununie.

* * *
 Pe din jos de uliță
 merge o dalbă de feliță
 și voinicu pe uliță.
 Fata din graiū îi grăia :

6) În capul acestui cincec din manuscris este o cruce făcută de culogător, care de bună
 saină a însemnat-o fiind-că se potrivea cu starea culogătorului, care a emigrat în «Țară» și
 când se întorcea iarăși la locul său de naștere vedea multe schimbări.—S. T. K.

ȘEZĂTOAREA

—Ie-mă Voiună, ie-mă dragă,
nu-mi usca tu sufletul
cu soarele răzoarele
și bruma busuioacele.

—Luate-aș, fată, lua
da ai un frate'n călănie
și-l dus pe iotric,
dacă acasă a veni
pe tine te-a sfădi.
pe mine m'a omori.
Dar du-te'n dos
că este-en gros

ș'un fag cam putregăios
ș'o șerpoac gălbănoale;
caci o vezi capul i-l taie,
că pe gură sâuge-i cură
și pe coadă veriu galben.
Tu'n păhar îl spriginește,
pe frate-tău îl otrăvește.

—Aleu, soră, draga mea,
mă-nu ol cu apă rece.

—Aleu, frate, dragă meu
coulă'n tindă pe almaru¹⁾
că este viu într'un păhar,
și viu e cam îndulcit
bon de omu osteuit

—Aleu, soră, draga mea,
da mănu ține de mine
ca totu mi năterne bine
și dozo îl cu stirea ta,
când tu t'el mărita
când eu în muntă te-oiu juca.

Pe din jos de uliță

merge-o dalbă de fetiță
și voinicu pe uliță.

Fata din gratu îi grăta :

— „Ie-mă Voiună, ie-me dragă,
nu-mi usca tu sufletul.

Ca soarele răzoarele
și bruma busuioacele.

—Luate-aș, fată, lua,
da mă tem că te-oiu sfădi
și tu t'el mănié
pe mine m'ei otrăvi
cu și pe frate-tău !...

* * *

Peline, dragă peline,
amară-i frunza de line,
așa-i și inima'n mine,
amară după oare-cine.
Și peline, dragă peline,
amaru-i tuleu tău,
așa-i și sufletul meu
amărit și chiuuit
după cine am iubit. ²⁾

* * *

—Cucule, de unde vii ?

—De la târg de la Săbiil.

—De la malca ce mai știu ?

—Știu așa că-i sănătoasă
șede la masă și coasă.

Nu știu coasă, ori descoasă
da la lacrami știu că varsă,
de-au făcut fântână'n casă.

Fântâna-i cu trei isvoare
cine-a bea din ea, să moară.

Doar'a bea și bădița
să mi-l bată credința,

1) Almaru = dulap, bledari.

2) Almaru = dulap, bledari. —
3) Almaru = dulap, bledari. —
4) Almaru = dulap, bledari. —
5) Almaru = dulap, bledari. —
6) Almaru = dulap, bledari. —
7) Almaru = dulap, bledari. —
8) Almaru = dulap, bledari. —
9) Almaru = dulap, bledari. —
10) Almaru = dulap, bledari. —
11) Almaru = dulap, bledari. —
12) Almaru = dulap, bledari. —
13) Almaru = dulap, bledari. —
14) Almaru = dulap, bledari. —
15) Almaru = dulap, bledari. —
16) Almaru = dulap, bledari. —
17) Almaru = dulap, bledari. —
18) Almaru = dulap, bledari. —
19) Almaru = dulap, bledari. —
20) Almaru = dulap, bledari. —
21) Almaru = dulap, bledari. —
22) Almaru = dulap, bledari. —
23) Almaru = dulap, bledari. —
24) Almaru = dulap, bledari. —
25) Almaru = dulap, bledari. —
26) Almaru = dulap, bledari. —
27) Almaru = dulap, bledari. —
28) Almaru = dulap, bledari. —
29) Almaru = dulap, bledari. —
30) Almaru = dulap, bledari. —
31) Almaru = dulap, bledari. —
32) Almaru = dulap, bledari. —
33) Almaru = dulap, bledari. —
34) Almaru = dulap, bledari. —
35) Almaru = dulap, bledari. —
36) Almaru = dulap, bledari. —
37) Almaru = dulap, bledari. —
38) Almaru = dulap, bledari. —
39) Almaru = dulap, bledari. —
40) Almaru = dulap, bledari. —
41) Almaru = dulap, bledari. —
42) Almaru = dulap, bledari. —
43) Almaru = dulap, bledari. —
44) Almaru = dulap, bledari. —
45) Almaru = dulap, bledari. —
46) Almaru = dulap, bledari. —
47) Almaru = dulap, bledari. —
48) Almaru = dulap, bledari. —
49) Almaru = dulap, bledari. —
50) Almaru = dulap, bledari. —
51) Almaru = dulap, bledari. —
52) Almaru = dulap, bledari. —
53) Almaru = dulap, bledari. —
54) Almaru = dulap, bledari. —
55) Almaru = dulap, bledari. —
56) Almaru = dulap, bledari. —
57) Almaru = dulap, bledari. —
58) Almaru = dulap, bledari. —
59) Almaru = dulap, bledari. —
60) Almaru = dulap, bledari. —
61) Almaru = dulap, bledari. —
62) Almaru = dulap, bledari. —
63) Almaru = dulap, bledari. —
64) Almaru = dulap, bledari. —
65) Almaru = dulap, bledari. —
66) Almaru = dulap, bledari. —
67) Almaru = dulap, bledari. —
68) Almaru = dulap, bledari. —
69) Almaru = dulap, bledari. —
70) Almaru = dulap, bledari. —
71) Almaru = dulap, bledari. —
72) Almaru = dulap, bledari. —
73) Almaru = dulap, bledari. —
74) Almaru = dulap, bledari. —
75) Almaru = dulap, bledari. —
76) Almaru = dulap, bledari. —
77) Almaru = dulap, bledari. —
78) Almaru = dulap, bledari. —
79) Almaru = dulap, bledari. —
80) Almaru = dulap, bledari. —
81) Almaru = dulap, bledari. —
82) Almaru = dulap, bledari. —
83) Almaru = dulap, bledari. —
84) Almaru = dulap, bledari. —
85) Almaru = dulap, bledari. —
86) Almaru = dulap, bledari. —
87) Almaru = dulap, bledari. —
88) Almaru = dulap, bledari. —
89) Almaru = dulap, bledari. —
90) Almaru = dulap, bledari. —
91) Almaru = dulap, bledari. —
92) Almaru = dulap, bledari. —
93) Almaru = dulap, bledari. —
94) Almaru = dulap, bledari. —
95) Almaru = dulap, bledari. —
96) Almaru = dulap, bledari. —
97) Almaru = dulap, bledari. —
98) Almaru = dulap, bledari. —
99) Almaru = dulap, bledari. —
100) Almaru = dulap, bledari. —

doar'a bea și bade meū
să mi-l bată Dumnezeū.

* * *

Fă-mă Doamne ce mi-i face ;
fă-mă-o pasăre măiastră
să sbor la maica'n fereastră.
să vėd cine ce o cina.

Maica cină cu lumină,
eū făcuī cu aripa,
stīnsei maici lumina.

Maica prinsă-a blăstăma
cine stīnsē lumina.

—Maică, nu mă blăstăma
că eū stīnsei lumina.

Maica prinsē-a mă 'ntreba :

—Bine-ī la străini ori ba ?

—Taci, maică, nu mă 'ntreba
că spune-mi-se fața
că-ī galbănă ca ciara
și vestedă ca ceapa.

Că străinii până cină
mă pun feșnic la lumină.

Dacă gată de cinat
nu mă 'ntreabă ce-am cinat,
de mă 'ntreabă ce-am lucrat.

* * *

La tău helceului
fată albă adipă cai.

Suru be, murgu nu be.

—Ce rīndu-ī murgule-așe ?

Doară apa-ī turburată
ori carba-ī sălcioasă ?

—Nici apa nu-ī tulburată,
nici earba nu-ī sălcioasă,
numai fata prea frumoasă.

—Eū, murgule, nu-s de vină,
că maica m'o ciupăit

in șuștariū cu lapte dulce
să fiū mândră ca ș'o cruce,
și maica ciupa o lipat-o
lângă grădiua cu flori
să fiū dragă la feciori
și lângă grădina verde
să fiū dragă cui mă vede.

* * *

Mă 'nsuraī să-mī ieū muere :
luaī mama mami mele.
Când o vėd sara la pat
parcă-ī dracu incalțat ;
când o vėd ziua la soare
parcă-ī dracu in picioare.

* * *

Bată-te focu amar,
cum te bėuī din pahar.
Eū gândii că beū oțet
și bėuī amaru tāt.

* * *

Vai de mine amăritu-s
tot așa-am fost de cându-s,
voie bună și când și când,
da amaru nu-și dă rēnd.
Și vai domine și de mine
negre-s hațucele pe mine.
Nu-s negre că nu-s spălate
de-s negre că-s judecate.
Și nu-s negre că nu-s lăute
de-s negre că-s amărite

* * *

Furi-vē dracu gânduri
cum veniī tot pe rēnduri,
de nu veniī tot o dată
să vē 'nehid intr'o poiată. ⁹⁾

* * *

Hodolean și earbă ueagră,

9) La acest cīntec țarășī este insamnat cu o cruce, ceia ce se potrivea cu boala culegătorului : neurastenie. S. T. K.

eși afară maică dragă
să vezi Domniî cum mă leagă,
cu 3 rîfi¹⁰⁾ de primă neagra¹¹⁾
cumparați de la celate
cu 3 zioți și jumătate.

* * *

Mult mă muștră gazdele
că le-am furat eu vacile,
dară cine le-aū furat
să moară spânzurat
în luncă de teieși (tocmagi, tăeșei)
meașziți în petrinjei.

* * *

Mult mă mir maică de tine
ce pământ negru te ține
de nu vii maică la mine.
Ține-mă pământ de iarbă,
nu pot veni fără treabă.
Vină maică prin grădină
și în două fire de iarbă
și nu veni fără treabă.

* * *

Pusei șuia pe murgu
luat drumu de-alungu;
câul fusel pădri nana
murgu prinse a necheza.
Legat murgu de săgeată
mă țugul la nana'n casă
pădri cîpu pusă'n masă,
cu cîmă și mai rēmasă;
nana prinse n mă jura
c'nu cîmă și la alta.
Eu jurul și nu prē
ca cîmă că nū fost așē.

* * *

Rosmalină din grădină
ce ai grăbit de-ai înflorit,
ori soarele te-aū pălit.
—Soarele nu m'aū pălit
numai m'aū ajuns
acele hōri [?] să fiū tuleuș cu

* * * [florī.

Toată ziua trag cu coasa
sara mă cule cu mucoasa;
toată ziua trag cu cărna
sara mă cule cu bētrāna
(De la un țaran ce lucra la cosālauc)

* * *

Busuioac *bociolios*,¹²⁾
eraī bade mānios.
Busuioac cu *bociolie*
nu-mi pasă de-a lui mānie

* * *

Bityerire-ași bityeri;¹³⁾
nu știū rāndu pădurii
și m'or prinde jindarii
și nu știū ce-oiū dobāndi.
Țerēle de nouē fonți
mă mir bade cum le porți?
Fortu-le māndră bine
Că mī-a fost drag de tine.

* * *

Cucule cu pene verzi,
māndru cānți vara'n livezi.
Cucule cu pene sure
māndru cānți vara'n pădure

* * *

Câte păsări-s pe munte
nu-s ca cucu de cuminte,

10) Mă, unitate de măsurat lungimele, îi mai mare ca un cot și mai mic ca un
metru. Din Mesășanu.

11) Primă neagră, nordică, panglică neagră. Idem.

12) Bociolie = mātulă. Simion Mesășanu.

13) Bityerire = a hoști, a talhări. Idem.

căci aude glas de coasă,
el merge din țara noastră.

* * *

Mers'au bade la Arad
după lemnisor de brad,
dar nu știu ce zăbăvește,
bagsamă il sicluiește (?)
și mers'au bade la câmpie
nu-î nidejde să mai vie.

* * *

(Cântec de pe la *Bel*, Biharea)

Merluță, merluță,
pasere murguță,
ce te tânguești
și te jeluești?
ziua pe garduri,
noaptea pe vaduri?
— Eu mă tânguesc
și mă jeluesc
că eu ș'am d'avut
niște pușori
intr'un clung uscat
din margini de sat:
vântul ș'o suflat
ciungu l'o'mburdat.¹⁴⁾
puil mi-o turtit
reū mî-am bănuit
și mî-oiū bănui
până ce-oiū trăi.

* * *

Cântece culese în *Tuzlău*, jude-
țul Neamțului, de la *Ion sin Argint*,
un hăet de lăutar.

*Nevasta sërboaică.*¹⁵⁾

Verde foaea d'alunoaică,

Of și aolecū!

nevestuica mea-î sërboaică,

Țuștina și Brădina,

mititică, durdulică,

Of și aolecū!

Și la față grăsulie

Țuștina și Brădina.

Mijlocelu ca inelu,

sinișoru ca fuloru,

Țuștina și Brădina

Zovercată, zovercată (suflecată?)

și la cap nepeptanată;

Țuștina și Brădina.

Fetele madamele

care bat saloanele

Țuștina și Brădina.

Albă'n față, la gât salbă.

Fusta ei de borangic:

Țuștina și Brădina

Fusta ei cu arguliță

și la cap două codițe

Țuștina și brădina.

Și la horă când se prinde

hăst colo flacăi mi-o'ntinde.

Țușt. etc.

Și mi-o saltă intr'o coastă

Bravo serba mea nevastă.

Țușt. etc.

O broboadă stanculie (stacoșie)

poartă in loc de pălărie;

Țușt. etc.

Verde foaia bob și linte

14] Dat jos. S. Meseșanu.

15] Acest cântec se găsește în «Dor» și se cântă pe la mahala, dar îi mai stălcit de cit cum se află în dor, așa în loc de Brădina se zice *Brădina*, și în loc de zovercată se zice *Zuvelcată*. S. T. K.

16] Acest cântec țărăni îl din «Dor» și s'a răspândit mult în popor de cel care au făcut armată și de țiganii scripcari. S. T. K.

sârba mea este onică (voinică)

Ţuşt. etc.

se'nvărteşte ca o roală,
face'n casă treaba toată.

Ţuşlina şi Brădina

Alta.

Verde foac de orez,
Mariţa cu oti verzi,
ieşi Marişo pân la poartă
să vez doru cum mă poartă.

Alta.¹⁶⁾

De'nsurat m'aş insura
dar urlă n'aş lua,
nici frumoasă nu'mi preaplace
că prea mulţi amici imi face.

Alta.

Câte fete'n braţe-am strins,
toate după mine aū plâns,
şi te-oiu stringe şi pe tine
şi tu după mine-l plâuge

Alta.

Marişo pintru dragostele noastre
o răsărit florī pe coaste,
floricele, florī frumoase
pintru dragostele noastre.

Alta.¹⁷⁾

Mă duc sara la plimbare,
mă'nălănesc c'o fată mare;
zuvocată, zuvercată până la
brău,
duce, duce rufele la riū.

Ontrebată q'und'se duce
rufele să le usuce
zuvocată, zuvercată până la
brău,

duce, duce rufele la riū.
Şi le'ntiude pe o frânghie,
ca să-'mī dea guriţă mie.
zuvocată, etc.

* * *

Mă uitară de pe uşă
şi vëzură că-I mătuşă
zuvocată, etc.

* * *

Mă uitară pe fereastă,
o vëzură că-I nevastă,
zuvocată, etc.

* * *

Mă uitară într'o fântână
o vëzură că-I bătrână
zuvocată, etc.

* * *

Mă uitară într'o găleată
o vëzură că-I guşată,
zuvocată, zuvercată până la
brău.
duce, duce rufele la riū.

* * *

Mă uitară 'ntr-o dughiană
o vëzură că-I madamă,
zuvocată, etc.

Alta.

Foilişă ş'o sulcină
voinic din ţară străină,
ca trei florī dintr'o grădină,
crescute-s diutr'o tulpină.
ca trei fraţi de o mamă bună.
Eū le'ntreb ele suspină,
c'o ramas neagră, străină.
De străină ce-am rēmas
neagră-s, neagră pe obraz,

(16) Acest cântec mîrlă e din „Dor” şi s'a răspîndit mult în popor de cei care au
mărit căsătoria şi de tiganii sosiţeni. — S. T. K.
(17) Acest cântec s'a scris cîntecul e din „Dor”. — S. T. K.

neagră-s, neagră și pătată
de părinți is departală
și de frați iustrăinata.

Alta.

Foileană pai săcară
când îi soarele'n de sară
două gânduri mă omoară,
unu-i nou și unu i vechi,
acel nou mă prăpădește,
cel mai vechi viață-mi sfârșește

Alta.

Foileană de pelin,
hai puică la Severiu,
s'așinem calea la tren.
Trenu pleacă șucrând,
tu rămâi pe loc oftând
și diu gura blăstămând :
Băcte să le usuci
ca punea care-o mânănci
și ca vin care-l bei
c'ai promis (?) c'o să mă iei,
să'ngenunchiū să te blăstăm
la mânăstirea de lemn.
Na-ți o rublă de la mine

să te sui in tren cu mine
să te duc prin țări străine,
unde nu cunosc pe nime.
numai arma lângă mine,
numai arma, ranița,
c'aceea-i viața mea,
mai am încă 2-3 zile
și dau ranița în primire
și pușca la magazie.

Alta.

Verde foae de harbuz.
câte floricele'n sus,
toate cu mândra le-am pus,
și le am pus cu jorâmiut
să nu iese diu pământ.

Culese în *Goroani* aproape de Iași.

Barbatu: Hai, drăguță, la prășit.

Nerasta: Bafo că m'am bolnăvit.

Barb. Hai, drăguță, la băt!

Ner: Bogdaprosti, mi-i trecut.

Bat în sită și în covată,
și le adun pe toate-odată.

CIMILITURI

(tot din *Goroani*)

Cinel, cinel
baba grasa
umple casa?

(Lumânarea)

Măcicuță glava,
incuujură dumbrava?

(Albina)

Cântec cules din Iași

Hoi saracă uora mă,

ȘEZĂTOAREA

mare bine mă ține,
tot în tindă după ușă
într'un știubei cu cenușă.
De mâncare ce-mi dăde?
mămăligă într'o surcê,
lapte acru'ntr'o lule,
și mâncan și rămăne!

—*—

Formule de salutare (binețe).

De Dumnezeu bine.
No oc bun de Dumnezeu
Norocu bun ¹⁾. — Sanatate bună. —
Dumnezeu te-alduească. —
Buna sara ²⁾. — Sara bună.
Noapte bună. — Hodină curată. ³⁾
Dumnezeu te ție. — Custe-te Dumnezeu. —
Prinz bun. — Bună hodină.
Bun lucru. — Drum bun. — Cele bune.

Salutări Glumețe: Buna dimineața-roade ghiața. Buna ziua-roade piua. Buna sara-roade scara. ⁴⁾

Expresii interesante: Cele bune să s'adune; cele rele să se spele. ⁵⁾

Hoamne batâr! — Vai domine! ⁶⁾

¹⁾ În munți (ciutulul Suceava s'audo: Norocul cel bun. ²⁾ Buna sara so zice cind se duce cineva la casa noilor; și cind ieș. zic: Sara bună. ³⁾ So zice și hodină ușoară. a-dica somn bun. Hodină ușoară so zice și în Basarabia. ⁴⁾ So mai zice: Buna dimineața — pupă mesteacă (pânzile răinilor). Buna ziua — pupă piua. Buna sara — pupă scara. Buna seara — pupă pe baden. Într'o amoroasă să zice alt-fel:

Oare bună, oă mă duc.

Міагаєса гурă до еу!

Сара бунă, оă м'оіу дуче,
Мултамăсе до гурă dulce!

Plus dulce!

Alți cind se despărțeso sara, zic în somn de prietenie:

Sara bună, nu di tât,

Și mîni să ti măi văd.

În Aștu vorbe se aud și pe valea Bistreții din Moldova, se zice ciud închină cino-
re pătatol.

¹⁾ În mormoștii. În fața 112 se găsește o poezie pop. cu ospresia aceasta:

Vai de mine amărită
tot așa am fost de mîndu's,
cînd bună și cînd și cînd
de somn nu-și dă rînd

Și vai domine de mine

Negre-s hainele pe mine;

și celălalt.

Note de S. T. Kirileanu

Expresii și fraseologie

din vorbirea țaranilor din comitatul Bihari.—

— Tomă, Tomă Toloromă
face oale gurgoetye
dă cu icle gye păretye.

(Satul Șteiu)

— Este ceva *smint'ata'n iel*? (adecă în pasuș. bilete de vite).
Insemnează *greșală*. —

— Ai cartye să mei la lege? — Ai citație să mergi la judecătorie?

— Datuț-o *contrătușu* să mergi afară?

— *Goi ca șerpîi*; se zice iș *canabîi*, despre copil saraci. cu hainele rupte. ¹⁾

— *Rupt'o osiè!* {fără explicări}

— *Rupt'o pē masa.* {fără explicări}

— *Ho! mîncelye muta!* ast-fel strigă la cai ca să se oprească.

— *Șegye'n curuș* (și seū?). (fără explicare) —

— Perzēdu se cuiul de la leuca trāsuriș, un român se duce să l caute pe drum iudărăt; viziliul vēzēnd că nu-l află, strigă la dēnsul: — *Tragă-l dracu pē p... la tyinye.* —

Drace, lagătye'n iel! (sudalmă, când cineva te supără; te năcăjește rău). —

— *Ei zo* — da zeū.

— *Ei nu mi nănă da'na-le (re).* [fără explicare].

— *Iu, Doamnye!* Negațiune cu tărie.

— *Ba-i zēū!* — Ba cū zeū!

— *N'am fost harnici de-a punere.* (fără explicare).

— *Batā l voie* lui Dumnezeū!

— *Dumezeū lungiască-ți anū vieți!*

— *I... i!* batyei Dómnye!

— *Dac'o murit icl, se tătye duc.*

— *Nu ieram gye bere pē apă până nyam înfoiet!* — Nu ne puteam sătura de apă.

— *N'ar mere ore cu cocia să ducă pē....*

— *Nu se duce cu....* (fără explicare).

Vai dolean gye minye; vai de mine! aman! [Auzită în satul Cimp, comit. Biharia).

— *Cluța mamii,* când strigă (o femeie) pe cloșca cu pui [idem]

— *Pușii mei* când cheamă puii [idem].—

- *N'am ce cu el*; nu-nă trebuiește; uu-mi e de nici o trebuință
 — *Ni-î bine*, nu-î bine. (ibid).
 — *A-i fi pregetă*, a se rușina de cineva.— (ibid).
 — *La vr'o mână*: Vine un român cu oțe. — Cum le dai?
 — D'apoi trei parale ou; vine 5 la 15 bauf.— Da smântână u'ai? — Smântână la *vr'e'o mână*. [Tazlău, jud. Neamț.]
 — *Cântă de-și vine să-ș nîți neamurile*, (despre un cioban care căută din fluer. (idem).

NUME DE BOTEZ

la Români din comit. Bihării
 (Culese în Câmp. Criștior și Dumbrăveni.)

- Asintie*: Sentie.
Adam: Adămuș, Dămuș, Damu, Mușu.
Alexandru: Sandru, Sandor, Sendruș, Sandrê.
Ana: Anușa Anyișa, Anișca, Nyișca, Nușa.
Anisie: Anyișe, Sic, Anyișca (?).
Andrei: Indrei.
Armanca: Armăneușa, Manca.
Aron: Aronye, Ronye.
Atanasie: Tănasă, Tănăsușa.
Barbura: Bărbărușa, Bură.
Blagu: Blăguș.
Băndușc.
Constantin: Costan, Costê, Costișă.
Crăciun: Crăciunyel, Crăciunaș, Ciunye.
Croșina: Croșinușa.
Dănilă: Dănylușa, Nyilă.
David: Vieu
Dănuș: Dănyușa
Dimitrie: Dumitru, Mitru, Mitrê, Mitruș, Truș.
Dochă: Dolye, Dochă.
Ecaterina: Catalina, Catișa, Tișa, Catrina, Triua.
Ilie: Iluel
Iușe: Fănyueș.
Filimon.
Filip: Filipuş.
Florin: Florișa, Florica.

Flore : Florița, Floroiu

Găvrilă ¹⁾ : Vilă

Gheorghie ²⁾ : Gyorghe, Gyorgyie Gyurcă, Gyie, Grue.

Iacob : Iacove, Cove.

Iancu : Iencușu.

Ieva : Ievuța, Vuța.

Ileana ³⁾ : Ilenuța, Lina.

Ioan ⁴⁾ : Ion, Ionuț, Nuț, Iionaș, Ioanye, Nyeș, Oanye.

Iob : Iovu.

Iosif ; Iosiv, Sivu, Sivușu, Sive.

Irimie : Irimnyie, Rima, Rimu, Mie.

Iuliana : Iulița, Iuleia

Iustina.

Ivantie : Vantie, Văntiță.

Lazăr : Lazarè.

Lupu : Lupuș, Lupè, Lupa.

Macrina.

Macovei

Magdalină : Lină

Marcu : Mărcușu, Mărcoieș.

Mărie ⁵⁾ : Măriuța, Mărița, Mărișcă, Mărioara.

Marina : Mărinuța.

Marla : Mărtuța, Mărlița.

Martin : Marțian.

Mihaï : Muihaï, Mnyihăieș, Mnyihăiuș, Miha, Haïu, Haïușu, Haie,

Mina : (fem).

[Mnyihuța, Mnihuș.

Miron : Mironaș, Mironuș, Ronye (?).

Moșe : Moșică, Sică.

Nicolae ⁶⁾ : Mnyiculae, Mnyiculița, Culiță, Culă, Culac.

Nyicoară : Mnyicoară, Mnyicorița, Mnyicoruța.

Novac.

Opreana : Preana, Prenuța.

Pară.

Paraschiva ⁷⁾ : Paraschie.

Pașcu : Pășcuș, Pascule, Pășcoiu.

1) În Broșteni (Suceava) se mai zice : *Gavriluș* și *Gavrilaș*. 2) Idem *Ghiorghită*, *Ghi-tă*, *Ghiorghieș*. 3) Ibidem : *Pinca* 4) Ibid : *Ionel*, *Ionită*, *Niță*. 5) În partea Moldovei de la șes se zice și *Marghioala*. 6) Idem : *Culeană*, *Culăieș*.

7) În Broșteni [suceava] se zice și : *Parascu*, dar numai la o femeie din satul Holda care-i venită din Bucovina (Cordun).

Pavel : Păveluț, Păvalaș, Pavèle.

Petru ⁸⁾ : Petre, Pêtruț, Petrișor, Petriță, Petroiță, Pera.

Procopie : Precup; Precupaș.

Raveica : Raveicuta. Veica, Veicuța.

Rusanda : Sanda.

Samson : Souyc, Nonye.

Sanda : Sânduța.

Saveta : Savetuța, Veta.

Savu : Săvuțu, Vuțu.

Simion, Sumuă, Non și Șimou (după ungurește. acest din urmă).

Sinziana.

Solomon : Mouu.

Stand : Stănuță.

Todor ⁹⁾ : Tyodor, Todoruț, Togyeraș, Toagyer, Togyere, Tyirică,

Todora : Dora. (Dore, Togyică.

Todosiu : Todosie.

Toma : Tomiță. Tomic.

Tilina : Tiliuța.

Ursu : Ursuțu.

Vasile ¹⁰⁾ : Vasilic. Vasilică, Lică, Tlică.

Veselina.

NUME DE FAMILIE

1. La țărani din Câmp

Wannu. Miclê, Rădac, Bortîș, Moș, Copil, Colariță, Teaba, Todor, Creț, Atyimuț, Popa, Hoț, Daliman, Băruță, Cioară.

Acost sat este compus din 140-150 de familii.

2. La țărani din Colești, filiala Câmpului.

Moș, Momyu, Deliman, Ciba, Suciță, Faur [țigani] Dan (o singură familie).

3. La țărani din Cristior

Candru, Dălog, Bălaj, Boc, Baba, Auca, Laza, Trif, Toma, Zedea, Hoșdaci, Tomșe, Baciu. Groza, Filip, Nemeș, Petruț, Chiș. Pura (l'ignu).

⁸⁾ În Ungaria (Cămpulung) se zice și *Petruche* și *Petruc* dar acest din urmă nume se găsește numai în Ungaria. ⁹⁾ Ibidem : *Todică*. *Todirița* și *Todirică*. ¹⁰⁾ Ibidem : *Vasilică*. *Vasilică* (după numele de botez al barbatului).

Toți acei care vor cauta să-mi trimeată pluă la Sf. Paști [6 Aprilă 1903] cite ceva despre Stefan Vodă, iar un serviciu neamului nostru și voiți pomeni despre fie-care la locul cuvenit.

Tuturor, care mă vor ajuta la desăvirșirea cărții mele, pe luga că le voiți fi adinc recuoscător pentru fapta lor dar ciud va apărea : „*Legendele despre Stefan cel mare și Sfint*“, am să le dau cite-un volum, drept respłatã.

Cei care au puțința să trimeată scrisori oficiale și mai ales dacã au o greulata mare, le pot trimete oficial pe adresa: *Orfelinatului agricol » Ferdinand*“ Gara Zorleni, iar cele cu cupris mai scurt se vor trimete pe adresa jos iscãlitului :

1 Ianuar 1903

Cu frașascã dragoste

Simion Teodorescu-Kirileanu

Gara Zorleni.

